

Molenmakersbedrijf
Molema
V.O.F.

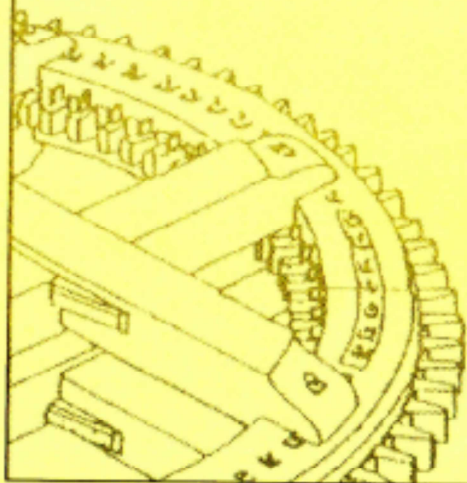


Provincialeweg 4, 9677 TW Heiligerlee

telefoon (0597) 59 16 60

telefax (0597) 59 11 76

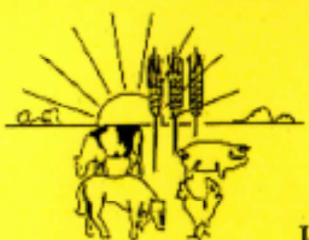
mobiel 06 53 22 48 91



MULDERSNIJS

MOLENWERK GROEP OOST-GRONINGEN

2-2004



Stötefalk

Eckhardt B.V.

VEEVOEDERS - GRANEN - KUNSTMEST

Wollinghuizerweg 5 - 9551 TG Jipsinghuizen
tel. 0599 - 32 62 19 fax 0599 - 32 64 59



Pension

"Stee en Stoetje" Guest House

uw logeëradres bij de molen

Harm en Ankie Prenger

- Logies en ontbijt
- Appartementen
- Fiets en fietsroutes van prachtige omgeving aanwezig

Guest House

"Stee en Stoetje" Pension

Your lodgings at the windmill

Harm en Ankie Prenger

- Bed & Breakfast
- Apartments
- Bicycles available for cycling in beautiful surroundings

"Stee en Stoetje"

Ihre Wohnadresse bei der Mühle

Harm en Ankie Prenger

- Übernachtung mit Frühstück
- Appartements
- Fahrrad und Beschreibungen von Radfahrestrecken durch die prachtvolle Umgebung vorhanden

Wedderweg 25
9699 RA Vriescheloo (Gr.)
Telefoon (0597) 541860

Erkend VNI installateur

Zelf doen
Samen doen
Laten doen
Door Uw

Bezema **S**anidrome

Sanitair
Verwarming
Riolering
Dakbedekking

Feiko Clockstraat 162-163

9665 BJ Oude Pekela

Tel. (0597) 612455 – Fax. (0597) 618176

MULDERSNIJS.

Muldersnijs is het clubblad voor de leden en donateurs van de Vereniging Molenwerkgroep Oost-Groningen, KvK no. 40037981
Het blad verschijnt 4x per jaar en wordt mede mogelijk gemaakt door onze adverteerders

REDACTIE:

Bé Oomkens

Gert Ijpma

Dirk Meter

Redactie-adres:

Oudewerfslaan 33, 9675 EP Winschoten

Email: gertijpma@hetnet.nl

BESTUUR:

Voorzitter

: K.Strijk

Tel.: 0597-416031

Secretaris

: H. Bossen

Wollinghuizerweg 152

9541 AV Vlagtwedde Tel.: 0599-313128

Penningmeester

: N.H.Holman

Postbank No. 3125139

T.n.v. Molenwerkgroep Oost-Groningen

Hoofdweg 171

9697 NG Blijham

Leden

: G. Manting

D. Meter

J.G.J. Bierhof

J.G. Ijpma

INSTRUCTEURS:

G. Koster-Westervaarder, Tel.: 0597-424045 R.P. Lemminga, Tel.: 0597-591292

K. Strijk, Tel.: 0597-416031 B. Oomkens, Tel.: 0597-414269

S. Bezema-Tel, Tel.: 0597-612455 D.J. Tinga, Tel.: 0595-441389

fax 0597-618176

De redactie behoudt zich het recht voor om de aangeleverde kopij niet te plaatsen of in te korten.

achttiende jaargang, nummer 72-juni 2004

Volgende kopij voor 15 augustus 2004



Voorwoord.

Voor de oplettende lezers, het maart-nummer was natuurlijk niet de laatste muldersnijs maar de meest recente editie.

Daarom bij deze het herstel:

Voor u ligt het juni-nummer van 2004. We hebben ook in deze muldersnijs weer diverse artikelen welke we voor het voetlicht brengen.

- Zo natuurlijk ondermeer het vervolg van de lesbrief pellen,
- verder het verslag van de voorjaarsexcursie van de molenwerkgroep waarbij 5 molens op het programma stonden
- Tevens nog de deelnemende molens welke zich tot nu toe hebben opgegeven voor het Groninger Molenweekend welke op 13 en 14 juni wordt gehouden.
- Daarnaast nog vele leuke, interessante wetenswaardigheden waaronder ons nieuwe thema.

Al met al denken we weer een leuke muldersnijs klaar te hebben en we wensen u namens de redactie ook veel lees- en kijkplezier

Met vriendelijke groet

Be, Dirk en Gert



Spottershuisjes branden licht.

In het vorige nummer stond een stukje over de molenaar, die een steekbord rechtop tegen het achtkant had gezet en bij het omvallen van dat ding een "dikke bult" op zijn hoofd kreeg. Het nummer was nog niet uit toen de schrijver getroffen werd door een fel terugslaan kruk van de kruilier op zijn molen. Gevolgen: een dikke buil boven de linker wenkbrauw, idem onder het oog, schaafwonden op voorhoofd en neus en een paar dagen een blauw oog. Een goed leer voor hemzelf en ieder die dit leest: zorg dat de spanning van het kruitwerk af is voor de de zaak los laat.

B.O.

De heer Heydra nog steeds actief.

Volgens het Dagblad De Limburger is de vroegere rayonmedewerker van de Rijksdienst voor de Monumentenzorg in Noord-Nederland, de heer Heydra, nog steeds actief. Hij heeft samen met de heer Har Derckx uit Beegden, bekend van de molenroeden, in Castrolanda in Brazilië een molen gebouwd. Castrolanda is een klein dorpje met zo'n 650 inwoners die afstammen van emigranten uit voornamelijk Noord-Nederland. Ze zijn daar zo succesvol dat de als aandenken aan Nederland midden in het dorp een molen hebben laten bouwen, die tot dusver dienst doet als ontmoetingsruimte en feestzaal. Dit jaar zal het binnenwerk gereedgemaakt worden. Een mooi doel voor onze volgende excursie.

B.O.



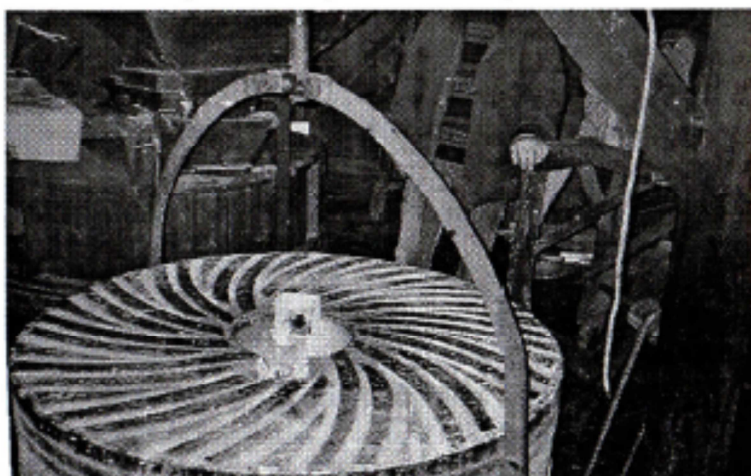
1e artikel over het nieuwe thema

Over: de technische staat van molen Berg

In de vorige editie reeds aangekondigd, hier is het nieuwe onderwerp over de wetenswaardigheden van molens, molenaars en diverse zaken. Deze keer wil ik graag schrijven over mijn molen, molen 'berg' te Winschoten. Gebouwd in 1854 voor de heer J.D. Buurma, ter vervanging van een tot dan toe bestaande standerdmolen welke in de Langestraat in deze plaats heeft gestaan. De molen heeft de laatste pakweg 25 jaar weer veel restauraties te verduren gehad, de laatste van 2000 ligt nog maar 4 jaar achter ons en weer hebben we een waslijst te verwerken gehad voor wat betreft onderhoud. (volgens mij komt de naam niet van de eigenaar, maar heeft het gewoon met alle omstandigheden de maken, de molen heeft een berg wind nodig, kost een berg en zal ook voor de komende tijd

een berg kopzere bezorgen) Zo hebben we onlangs een koppel stenen opengelegd om te kijken of deze wel goed liepen. Eerst dus de kuipen gedemonteerd en vervolgens met collegae-mulders de steenspil en bijbehorende steen gekeerd.

Deze op een paar pallets neergelegd en gekeken naar de vlakheid van deze steen. Wat bleek nu, bij het kropgat was de steen aardig vlak, maar precies in het midden van de steen, het zogenoemde breckvlak, zat dus een bult, misschien in de context beter vertaald als berg.



ter hoogte van de rand van de potjes in de steen bevindt zich een "ring", een verhoging van zo'n 3 mm, terwijl de buitenomtrek een 'verlaging' heeft, dit heeft dus als gevolg dat de stenen niet goed kunnen malen
G. Ijpmā



Nu wist ik het zeker, deze molen kan alleen maar molen **berg** heten, daar kan molen Adam op zijn molen**berg** nog niet aan tippen. Vervolgens hebben we de steen weer dichtgelegd, want om de steen vlak te krijgen had je wel heel veel monniken nodig om dit karwei te klaren, bovendien deze molen heeft toch een **berg** stenen in het achtkant, om precies te weten 3 koppel maalstenen en ook nog 2 pelstenen. Het is daarom ook wel zo verstandig om deze andere stenen, welke het nog wel goed doen, daarom te gaan gebruiken. Van 1 koppel stenen is wel bekend, dat deze goed kunnen malen, van het tweede koppel stenen, blauwe natuurstenen uit de eiffel, weet ik nog niet of deze goed kunnen malen, maar de tijd zal het leren. Een ding weet ik wel zeker, we hebben deze dagen dat we de klus geklaard hebben een **berg** lol gehad en een **berg** geleerd. Onlangs kwam ik er nog achter, dat van mijn windborden de klampen dusdanig verrot waren, dat me deze (22 mei j.l.) letterlijk om de oren kwamen zeilen. Dit houdt dus ook weer in dat binnenkort deze vervangen moeten worden, maar afijn, deze molen zal altijd vooruit blijven gaan, tot op het moment dat de molen zijn naam geen eer meer aan doet. Voor wat de wind aangaat, deze kan al redelijk gaan afnemen, de laatste tijd gaat de molen steeds sneller aanlopen dankzij een hoop smeren en langdurig en stevig laten draaien, al was het maar voor de prins.

Tot zover mijn verslag over de molen, ik hoop dat u een berg plezier aan dit stuk beleeft

Met vriendelijke en toch wel redelijk tevreden groet
uw vrijwillig molenaar
Gert Ijpmā

Voor het volgende nummer zal het stokje worden doorgegeven aan:

Ida Wierenga-Spijk uit Roodeschool



Oost-Groninger molendag op 28 augustus 2004.

Het wordt tijd dat we als Molenwerkgroep Oost-Groningen een eigen molendag organiseren. We hebben tenslotte 17 draaiende molens in de regio. Het is toch schitterend op één middag alle molens te laten draaien. Op zaterdag 28 augustus is er geen andere molendag. Molenliefhebbers uit andere gedeelten van de provincie Groningen hebben dan de mogelijkheid bij ons in Oost-Groningen de draaiende molens te komen bewonderen. Ook onze dorpsgenoten hebben een extra mogelijkheid de molens te bekijken. Zo kunnen we ook vrijwillige molenaars gaan werven op deze dag. Op de instructiemolens in Ganzedijk, Nieuw-Scheemda, Winschoten en Oude Pekela kunnen die middag de leerlingen aan de slag.

We hebben op 28 augustus ook nog 1500 bezoekers in Bellingwolde voor een muziekfestival, die graag een aanvullend programma hebben om in Oost-Groningen wat andere objecten te bekijken. Hier ligt voor ons een kans om te benutten.

Allemaal goede redenen om met elkaar de molens te laten draaien. De Molenwerkgroep zorgt voor de nodige publiciteit, via de mail, de krant, RTV noord, radio Oldambt en affiches, waarbij vooral aandacht wordt gevraagd voor de instructiemolens. Bij deze molens is natuurlijk ook uitgebreide informatie te verkrijgen over de opleiding voor vrijwillige molenaars.

Wie mee wil doen geeft zich **voor 1 juli a.s.** op bij Gert Ijpma, **per mail:** gertijpma@hetnet.nl of **per telefoon:** 0597- 418333 met vermelding van een eventuele aanvullende activiteit.

Wij hopen dat **alle** Oost-Groninger **molens draaien** op **28 augustus 2004 van 13.00 uur tot 17.00 uur.**

Grieto

Voorjaarsexcursie zaterdag 24 april

Net als vorig jaar gaan we weer met de bus om 7.30 vanaf molen Berg naar Overijssel. Als de bus in Assen een gezelschap van stad en vooral Noord-Groninger molenaars op laat stappen zijn we met naar schatting dertig mensen en gaan we eerst naar een houtzaagmolen te Deventer.

Ooit is ie vanuit de Zaanstreek naar Deventer verplaatst en staat sindsdien tegen de provinciegrens met Gelderland tussen de IJssel en de Oude IJssel de BOLWERK-SMOLEN.

Er waait een zwakke noord-oostenwind en de zon probeert door de wolken te prikken. Door de zwakke wind moeten de drie zaagramen door een elektromotor aan het werk worden gezet. Voor enkele cursisten is het engels kruiwerk een nieuwe ontdekking. Met een kruirad kan het oud-hollands gevluicht naar de juiste windrichting komen. De rietbedekking is er niet zo best aan toe en vertoont gaten terwijl een schilderbeurt ook hier op z'n plaats is. Mulder Hein Steinz voorziet



de Bolwerksmolen te Deventer

G. Ijpma 24-04-02

ons van tekst en uitleg met enthousiasme en toch gaan we weer verder.

Terug richting Apeldoorn en dan via rijksweg A1 naar Rijssen. Voordat je deze plaats binnenrijdt is olie en pelmolen TER HORST die langs het riviertje de Regge staat goed te zien.



Olie- en Pelmolen Terhorst

G. Ijzma 24-04-04

Met vier volle zeilen draait ie zo'n dertig enden en da's zeker niet genoeg om z'n werktuigen in werking te hebben. Die bestaan uit een grote en kleine kollergang maar ook twee pelstenen met een complete zeeinrichting.

Nadat deze molen in 1913 is stilgezet trad een periode van verval in die tot 1975 heeft geduurd.

Ondanks ruim zestig jaar stilstand zijn er veel oude balken bewaard gebleven, zelfs is nog te zien dat oude houten molenroeden opnieuw werden gebruikt. Na de zeer omvangrijke restauratie zijn de molenaars nog lang bezig geweest om uit te zoeken

wat de juiste zeeq voor deze molen is want

tijdens het pellen draaide alles veel te snel.

In de kap bevindt zich een stutvang en deze oud Zaankanter heeft een neutenkruiswerk. Kap en dakbedekking zijn met schalien gedekt en de molen-schuur met rode pannen.

Wij gaan Rijssen in voor een middagpauze die zoals gewoonlijk weer eens flink uitloopt!

Terug naar de rijksweg A1 die ter hoogte van de nieuwe bierbrouwerij van Grolsch te Enschede-Zuid verlaten wordt om in Usselo te komen. Hier bezoeken we de laatste standerdmolen van Oost

Nederland die de naam WIS-SINKS MÖLL draagt.



Wissinks Möll, drie zolders met drie koppel stenen

G. Ijzma 24-04-04



Het is de enige open standerdmolen met drie zolders die we nog kennen en deze is tevens een van de drie standerdmolens met drie koppels stenen en is daarom met een spoorwiel uitgerust. Met 25,10 m heeft deze molen de grootste vlucht van alle molens in

Overijssel.

Met vier volle zeilen kan hij nog net draaien maar de wind wordt ook door boom-

partijen gehinderd. Via een steile trap kom je op de middelste zolder uit die zowel steen als maalzolder is.

De vlaamse vang wordt met een binnenvangstok bedient en de vangbalk hangt dan in een houten klink.

In 1921 vertrok de molen van deze plaats naar het Buurserzand bij Haaksbergen om deel uit te maken van een openluchtmuseum en hoewel dit zijn eerste redding betekende stond hij alleen maar en werd later afgebroken en opgeslagen om in 1982 terug te keren naar Usselo.

Via het voormalige terrein van S.E Fireworks te Enschede gaan we naar Denekamp waar we stoppen bij de SINT NICOLAASMOLEN die als grondzeiler op een verhoging van 1.50 m is gebouwd.

Deze heeft ook schalien op de kap en het dak en wordt door molenaar-instructeur-examinator Jos Derkman bediend.

Het gevluht heeft fokwieken met remkleppen en er zijn twee koppels stenen in de molen.

In de kap hebben de neuten onlangs plaatsgemaakt voor kleine rollen met

smeernippels. Na jaren van verval werd ook deze molen in de jaren zeventig gerestaureerd en toen was er al een woonwijk onheen gebouwd die met de nodige beplanting ervoor zorgt dat de molen windbelemmering uit de meeste wind richtingen hinder ondervindt.



de hel van Usselo, in het midden de standerdmolen en aan de beide kanten twee maalgoten

G. Ijzma 24-04-04

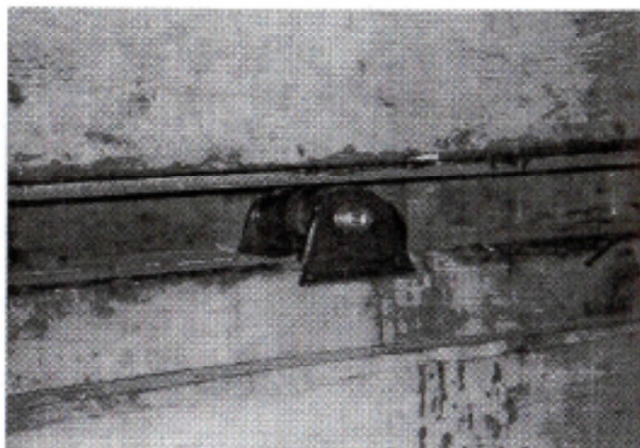




Usselo, een prachtige standaard op een prachtige locatie

G. Ijpmä 24-04-04

halfbewolkte weer en NO wind 4 bft. Weer een mooi plaatje opgeleverd. We rijden via Ootmarsum en Almelo richting Ommen Hoogeveen en in Assen verlaat een groot deel de bus en zo heeft iedereen een mooie dag gehad en nu nog een lange avond om zelf in te vullen.



het aparte "engels kruiwerk" van de Sint Nicolaasmolen in Denekamp waarbij alleen de neuten zijn vervangen door rollen, ditzelfde geldt voor de keerkuip

G. Ijpmä 24-04-04

Wim van Rheen.

Molensichting Denekamp-Lattrop-Tilligte is eigendom van deze molen en ook van de WESTERVELDMOL en OORTMANSMOLEN waar we nu gaan kijken. Deze stellingmolen komt van oorsprong uit Tjamsweer en dan weet u als lezer wel waar de typisch Groninger kenmerken aan af te lezen zijn Kap en dak zijn met riet gedekt en er ligt een engels kruiwerk onder de kap wat met een kruirad in werking wordt gesteld De kleine plooistukken in het bovenwiel zijn sierlijk afgewerkt. Niet beroepsmatig wordt hier voor een warme bakker gemalen en vanwege Arbo is men een toilet aan het bouwen.

Jammer dat de molen al is afgezeild want dat had met dit zonnige

Maaldag Winschoten 22 mei 2004.

Door omstandigheden kon molen Edens die dag niet draaien maar voor de beide andere was deze open dag goed geslaagd.

Nog voor molen Dijkstra draaide was er al een schoolklas uit Wales op bezoek. In het kader van een geregelde internationale uitwisseling tussen



de Duitse molenaars bezig een zeiltje voor te leggen op molen Dijkstra

H. Noot 22-05-02

een drietal scholen voor voortgezet speciaal onderwijs uit Duitsland, Wales en Winschoten zoekt men altijd naar kenmerkende dingen. Meestal staat

molen Dijkstra dan op het programma. Deze groep was pas aangekomen en viel meteen met de neus in de boter. Een paar sterke jongens konden bij het kruien hun kracht demonstreren. Thuisgekomen zullen ze de foto's die hun juf van die actie heeft gemaakt met veel trots laten zien. Ook de draaiende molen was voor hen heel speciaal.



Goed gesprek tussen Be Oomkens en een voormalig smid in de museumwerkplaats van vm. H. Wiertsema

H. Noot 22-05-02



Zelfzwiching kan toch soms handig zijn

H. Noot 22-05-02

zijn kleinzoon. Nadat het gezelschap de molen en de Historische

Werkplaats Molenmaker Wiertsema hadden bekeken trok men nog naar molen Berg, waar ze ook nog bijna een uur hebben rondgekeken. De Groninger molenfotograaf Harmannus Noot heeft alles digitaal vastgelegd.

B.O.



Be geeft uitleg op Dijkstra, op de achtergrond molen Berg

H. Noot 22-05-02

Om ruim drie uur kwamen Magda en Arjen Strijkstra met drie molenaars uit Schiffsdorf (z.o.van Bremerhaven) op bezoek Ze hadden op hun tocht door Groningen al diverse molens bezocht maar hier mochten ze als kleppenmolenaars proberen een zeil voor te leggen, te zwichten tot lange halve en dan weer af te zeilen. De jongste gediplomeerde molenaar van 15 jaar had de steken voor het vastzetten van de zwichtlijnen vrij snel onder de knie; de beide ouderen zijn echt gewend aan het moderne zelfzwichingswielstelsel. Je kunt ten slotte niet alles hebben, en zelfkruiging en zeilen.

Opa was ook in het gezelschap en gaf hoog op van de vaardigheden van

Wat een foto kan doen

Op 25 mei kreeg ik van Harmannus onderstaand bericht. Wat een prachtige foto al dan niet kan doen, ik zou zeggen voor een ieder die digitaal op kan nemen, waag eens een gokje
Gert IJpma

Aan familie, (molen)vrienden, bekenden en collega's.

Vanavond het weerpraatje gezien van RTL 4 om 19.55 uur?

Ondergetekende is vanmiddag na z'n werk snel op de fiets gesprongen, en heeft foto's gemaakt van mooie wolkenluchten boven poldermolen De Biks te Onnen.

Na terugkomst de foto's snel verstuurd om 19.04 uur.

Zo is het origineel...

H. Noot, 25-05-04

Had zelf niet de verwachting dat de foto nog gebruikt kon worden.

Tot mijn verbazing hebben ze één van de twee ingezonden foto's laten zien, en dit voor de eerste keer.



Ik krijg nu de smaak te pakken.

Gegroet, Harmannus Noot Haren.

Ineens LIVE op het RTL-weer!

H. Noot, 25-05-04



De tot nu toe opgegeven molens voor het Groninger Molenweekend

<i>Locatie</i>	<i>Molennaam</i>	<i>12 juni</i>	<i>13 juni</i>
Eemshaven	de Goliath	Ja	Ja
Eenrum	de Lelie	Ja	Ja
Farmsum	Acolus	Ja	Ja
Gaarkeuken	de Westerhorner	Ja	Nee
Grijpskerk	de Kievit	Ja	Nee
Harkstede	Stel's Meuln	Ja	Nee
Niezijl	Zwakkenburger	Ja	Nee
Nieuw-Scheemda	Westerse molen	Nee	Ja
Nieuw-Scheemda	de Dellen	Ja(ochtend)	Nee
Noordbroek	De Noordstar	Ja	Ja
Noorddijk	Noordermolen	Ja	Ja
Noorderhoogebrug	Wilhelmina	Ja	Ja
Sebaldeburen	de Eendracht	Ja	Ja(middag)
Slochteren	Fraelemamolen	Ja	Nee
Slochteren	de Groote Polder	Ja(middag)	Nee
Spijk	Ceres	Ja	Nee
Uithuizen	de Liefde	Ja	Nee
Winschoten	molen Berg	Ja	Ja
Winschoten	molen Dijkstra	Ja	Nee
Zuidwolde	't Witte lam	Ja	Nee
Zuidwolde	Koningslaagte	Ja	Ja



<i>Locatie</i>	<i>Molennaam</i>	<i>12 juni</i>	<i>13 juni</i>
Onnen	de Biks	Ja	Nee
Pieterburen	de Vier Winden	Nee	Ja
Leegkerk	de Jonge Held	Ja	Ja
Vriescheloo	de Korenbloem	Ja	Ja
Wedderbergen	Weddermarke	Nee	Ja
Wedderveer	Spinnekop	Ja	Ja
Ganzedijk	-	Ja	?
Oude Pekela	de Onrust	Ja	Ja
Bellingwolde	Veldkamp's Meuln	Ja	?

Op dit moment (25 mei 2004) is van een aantal molens nog niet bekend of ze meedoen, dit zijn:

Ronde stenen stellingmolen " 'd Olle Widde" te Ten Post
 Achtkante poldermolen "de Witte Molen" te Glimmen en
 Achtkante stellingmolen "Nieman's Meuln" te Veelerveen.

Voor meer informatie kunt u kijken op de site van de
 Groninger Molen: www.groningermolens.nl



Nieuwe Leden

Als nieuwe leden binnen de vereniging mogen we de volgende personen begroeten

H.J. Wubbolts
Havenweg 29
9981 JP Uithuizen.

Johan van Dijk
De Laan 21
9989 BB Warffum

J Noorlander
Bourtangerstraat 22
9541 BG Vlagtwedde

mevr I Demandt-Koster
Esdoornlaan 32
9678 RR Westerlee

G.J. Vermeer
2e Pallertweg 1
9545 TW Bourtange

David Reitsema
Hoofdstraat 101
9355 TB Midwolde

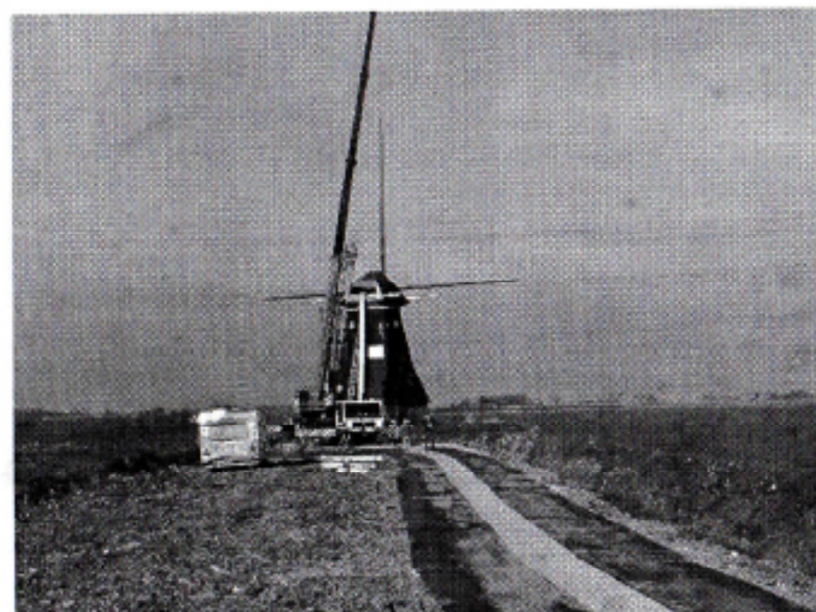
Fa. Dunning Molenbouw
Provincialeweg 28
9774 PB Adorp

J.J. Naaijer
Voorstraat 26
9541 XH Oudeschans

Herstel 'de Noordermolen' van start

Het heeft een tijdje op zich laten wachten, maar op vrijdag 23 april hebben zich dan toch de eerste tekenen vertoond dat de Noordermolen ook werkelijk weer een goed bestaan tegemoet kan zien. Nadat eerst het bos al plaats had gemaakt voor een groot stuk weids landschap, kon men aan de volgende klus beginnen

Tijdens deze dag, met goed weer, mooie lichten en vele opgeluchte mensen is deze dag begonnen met het demonteren van staart, schoren, vijzel, roeden en



Verwijdering van de eerste roede van 'de Noordermolen' in Noordbroeksterhamrik

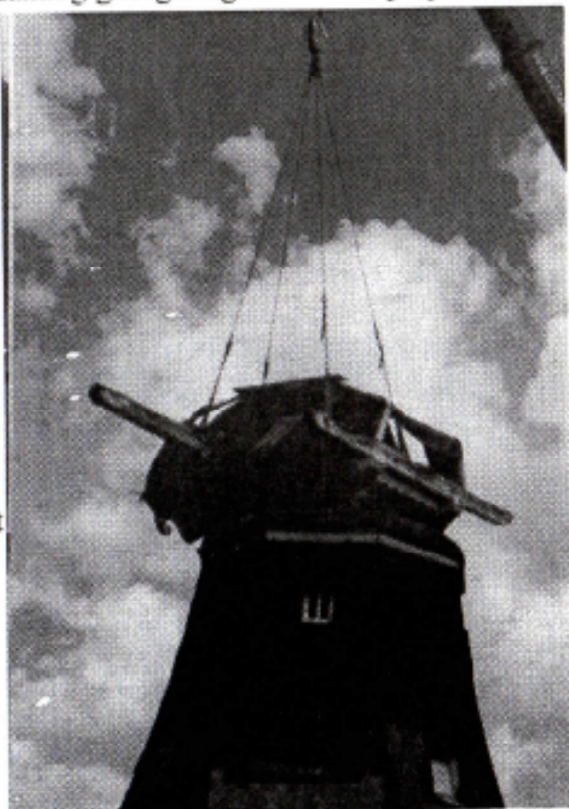
G. Manting, 23-04-04

uiteindelijk de kap. Met de roeden waren er natuurlijk weinig problemen, deze hoefden niet eerst afgetuigd te worden, maar konden bij wijze van spreken zo uit de askop gehesen worden. Dit is in de ochtend gebeurd, samen met de vijzel, de schoren en staart. De vijzel zal verlengd worden, zodat de molen toch nog enigszins een maalfunctie krijgt, dit gebeurt d.m.v. een maalcircuit en dus een verdieping van de vijzel met zo'n 1 meter.

Dit is door Grieto en Geert Manting gadeslagen en hierbij zijn ook

foto's genomen. Tegen een uur of één in de middag werd de kap met een zwaardere kraan van het achtkant getild, iets wat natuurlijk een spectaculair gezicht was. Daarna werd vervolgens de keerkuip losgemaakt van het achtkant en kwam vervolgens in zijn geheel naar beneden, de molen is namelijk uitgerust met een neutenkruiwerk. Het restauratiewerk wordt uitgevoerd door de fa. Dunning uit Adorp, en deze hopen hier volgend jaar omstreeks molendag klaar te zijn. Dan kunnen we weer een mooie poldermolen bewonderen, waar Geert Manting zal komen te draaien.

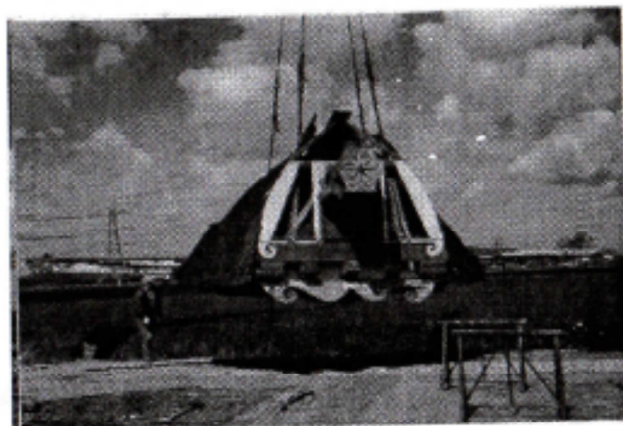
Nu natuurlijk nog genoeg wind in de zeilen en ook dat komt wel weer goed.



Voorzichtig komt de kap los van het achtkant, spannende momenten breken aan.

G. Ijpmā, 23-04-04

Gert



Let eens op de bevestiging van de stropen aan de windpeluw, is de bevestiging aan de voeghouten dus toch nog flink sterk!!

G. Ijpmā, 23-04-04

Hemelvaartsdag 2004 bij De Noordstar in Noordbroek

Het was weer een drukte van belang in Noordbroek tijdens de Open Culturele Dag op de Hemelvaartsdag. Er waren 20 attracties in het dorp te bezichtigen. En natuurlijk deden we met de molen ook weer mee. Rond de molen stonden 6 kramen opgesteld voor de bezoekers.



In Noordbroek was het bij de molen op Hemelvaartsdag wederom goed toeven tijdens de jaarlijkse culturele Noordbroeksterdag

H. Voot 20-05-04

Ongeveer 400 mensen hebben de molen bezocht. Bij de molen was verkoop van pannenkoeken, cake en koffie en thee. Er werd die dag 15 kilo meel tot pannenkoeken gebakken. Voorts hebben we nog 35 kilo meel verkocht aan de bezoekers. Een prima promotiedag voor de molen, maar wel een erg drukke dag.

Grieto



Lesbrief Pellen (vervolg)

in de vorige editie stond op blz. 8 t/m 10 commentaar op de lesbrief pellen, hier is het vervolg

-even verder: "Het duurde tot na 1900 voordat de koren-pelmolens op grote schaal met motoren werden uitgerust vooral om beter te kunnen concurreren met de meelfabrieken en de gerstpellerijen die in binnen- en buitenland werden opgericht." De eigenlijke reden voor het uitrusten van windmolens met stoommachines en verbrandingsmotoren was dat de molenaar in perioden van windstilte zijn klanten bakkers (voor gebroken rogge) en boeren moest kunnen gerieven. Het plaatsen van een stoommachine of een motor was geen eenvoudige zaak. Er moest ruimte zijn voor het werktuig en voor de brandstof. Het maalstoeltje moest -om vervuiling van het koren en het meel te voorkomen- in een andere ruimte staan. Vaak werd aan de molen een schuurtje gebouwd. Of omdat er geen ruimte was óf omdat er geen geld was voor deze investering bleef de aanschaf van een hulpmalderij vaak achterwege. Toen in de jaren 20 het elektriciteitsnet werd aangelegd en vervolgens het krachtstroomnet werd het plaatsen van een elektromotor in de molen eenvoudiger. Een groot aantal boeren maakte gebruik van dezelfde mogelijkheden en schafte een motormalderijtje aan. Hij had de molenaar minder of helemaal niet meer nodig.

-volgens "Om zich enigszins in te dekken tegen hun verslechterde economische positie kozen de ondervraagde molenaars ervoor hun bedrijf te combineren met bij voorbeeld een houtzaak, bakkerij of meelhandel. Ook richtten enkelen zich als nevenactiviteit op een landbouw- of veehoudersbedrijf. Zo hebben rond 1910, door genoemde oorzaken, de koren-pelmolenaars steeds meer hun toevlucht moeten zoeken tot activiteiten die weinig of niets met het molenbedrijf te maken hadden." Naar mening is dit quatsch.

Diverse molens zijn als koren- en houtzaagmolens gebouwd. De molenaar was daar altijd al ondernemer op het gebied van graanverwerking, houthandel en handel in nevenproducten. De handel in meel en in graan, peulvruchten, enz. lag in het verlengde van het molenaarsbedrijf. De combinatie bakker-molenaar of andersom kwam alleen in kleine dorpjes voor. Een molenaar was vanouds (kleine)boer met de overige boeren. Of hadden zij met hun gezin en de muizen in de molen moeten sterven van de honger.



-aansluitend op het vorige citaat: "Ook kwam het voor dat molenaars hun pelstenen lieten verwijderen en verkochten aan machinale pellerijen." Wij vrijwillige molenaars weten allen dat de molenaar op de steenzolder en op de maalzolder moest woekeren met de ruimte. Hij ging eens per week met zijn paard en wagen rond om het gemalen graan bij de boeren en zo mogelijk wat mengveevoer (lijnkoeken, brokjes, kippenvoer, etc.) af te leveren en nieuw koren mee te nemen, om de volgende week het meel daarvan terug te brengen. Enz.Enz. Enz. Het maalgoed moest op de steenzolder worden opgeslagen, als het gemalen was op de maalzolder. De molenaar moest oppassen dat iedere boer zijn eigen meel kreeg want er was verschil in samenstelling (erwten, bonen, gemengd, etc) en in kwaliteit. Behalve boeren had hij in dezelfde route ook een paar andere klanten die mengveevoer afnamen of bakkers die gebroken rogge kregen. De winter was de drukste tijd. 's Zomers als het vee in de wei liep, was er veel minder te malen. Als wij een maalsteen open moeten leggen om te billen zitten we nu met een nagenoeg lege molen al krap in de ruimte. Een koren- en pelmolen in bedrijf had de pelspillen als extra obstakel. Als er dan een gortfabrikant de tocht niet meer in gebruik zijnde stenen wil kopen is dat extra welkom.

-tot 1945 zouden nog een kleine honderd windpelmolens het vol hebben gehouden. Dat lijkt mij onwaarschijnlijk veel. Ik denk dat je zelfs niet alle pelmolens met elevatoren mee mag tellen. De molens zonder jakobsladders zijn misschien in de jaren 1940-45 clandestien actief geweest, maar zijn na ongeveer 1920 niet meer van betekenis geweest. Slechts een (paar) tiental(en) goed uitgeruste pelmolens waren nog echt in bedrijf. Hoeveel precies is nu moeilijk meer na te gaan maar vast staat het veranderde consumptiepatroon de vraag naar gort daarna geminimaliseerd heeft. Met kunst en vliegwerk heeft wijlen de heer Tido Muda in Den Andel het langst de strijd tegen Offeringa BV volgehouden.

Wat zeurt die man zult u denken. Misschien hebt u gelijk. Samen met een prominent lid van onze vereniging en anderen heb ik meegewerkt aan de totstandkoming van De Groninger Pelmolen van 1999. Samen met hem is het gelukt een hoop orzsin uit het boek te houden, maar in de lesbrief duikt dit opnieuw op. Bij de redactie hiervan zijn wij (beiden instructeur op een koren- en pelmolen) niet betrokken.
B.O.



Een nieuwe molenaar/lid stelt zich voor

Hoi Gert,

Via Dirk Meter kreeg ik het verzoek om voor Muldersnijs even vast te stellen en mede te delen wie ik ben in verhouding tot de molenwereld. Aangezien morgen de sluitingsdatum voor copy is, vanavond dus ongecensureerd een zelfbeschouwing.

Naam: Joop Noorlander

Geboren: Ja op 24 oktober 1942, een jonkie dus

Huwelijkse staat: Getrouwd met Jeanette, een levenspartner door dik en dun zonder rollenpatronen

Werkzame achtergrond: Tekenaar constructeur voor rioolgemalen en jachthavens - laborant/technicus bij een keramisch instituut tbv. de baksteenindustrie - bedrijfsleider bij NS afdeling brugonderhoud (incl. liften, roltrappen, kranen, compressoren, treinwasinstallaties - kortom alles wat mechanisch is, maar geen trein)

Huidig werk: Niets in relatie tot loondienst. Na een klein fysiek probleem ontslagen door NS en via een mooie regeling begonnen aan de weg tot zelfkennis.



Waarom leerling-molenaar: Gedurende mijn hele leven zijn molens in beeld geweest, ze fascineerden bovenmatig. De mogelijkheden door het drukke maatschappelijke leven hebben echter de materiele invulling nooit de ruimte gegeven.

Vanwege het zelf brood bakken op ekologische basis zijn wij in contact gekomen met Hans Petit, molenaar in Dalen. Dat maakte indruk en op mijn mededeling, dat ik daar wel te oud voor zou zijn, kwam het antwoord: Je bent nooit te oud om te doen wat je leuk vindt. Dat wist ik al, maar het bleek theorie te zijn. Dus dan maar de praktijk. Vandaar dus leerling molenaar.

Ik ben gestart in Oude Pekela bij Sietske Bezema, Dirk Meter en Menko Venhuizen (op aanraden van Hans) en bij dit team voel ik mij als gevallen met de neus in de spreekwoordelijke boter.

Wat wil je er mee: De combinatie wind - techniek - graan en vervolgens meel = brood is voor mij een onderdeel van de levenscirkel, waarin respect voor alles wat leeft centraal staat. Daar wil ik dus wat mee. Het is voor mij van belang om kennis en wijsheid van het toenmalige nu in het huidige nu te vertalen. Je mag trouwens wind gerust door water vervangen.

Wel Gert, misschien weet je nu een beetje wie ik ben, ik hoop je binnenkort op je eigen molen te ontmoeten of anders op de Dellen of beide.

Groeten,

Joop



Biotoopproblemen in Midden-Limburg.

Wat een paar jaar geleden, toen de molen er vervallen bijstond, al wel duidelijk was, nu ze is gerestaureerd ondervindt de molenaar Frans Verstappen van de Sint Antonius molen in Heythuizen veel hinder van de hoge bomen in de onmiddellijke buurt, rondom sportvelden en nieuwe woonbebouwing. Dankzij de Van Busselneuzen lukt het hem toch aardig de molen iedere donderdag en op twee zondagen per maand te laten draaien.

B.O.

Conflicten tussen molenaars en stichting.

Dagblad De Limburger meldt dat het conflict tussen de Stichting De Friedesse Molen en de vrijwillig molenaars is bijgelegd. De molenaars eisten meer vrijheid om deze pas herstelde watermolen te laten draaien en toen het bestuur de touwtjes strak in handen wilde houden stapten de vrijwilligers op één na op. Voor de dagelijkse gang van zaken is er nu een werkgroep gevormd waarin bestuur en molenaars vertegenwoordigd zijn. De dissidenten zijn weer terug op de molen.

B.O.

Uit de oude doos.

De beroepsmolenaars hadden vroeger hun eigen organisatie. De verenigingsmededelingen kwamen in het weekblad De Molenaar, uitgave van drukkerij Eshuis in Dalftsen. Een van de belangrijkste taken was het maken van afspraken over het maalloon, iets wat onder de huidige economische wetgeving streng verboden is. Na de oorlog wist de Algemene Nederlandse Molenaarsbond ter bereiking dat er een collectieve vakantie-sluiting van één week kwam. De rooms-katholieke molenaars hadden hun eigen organisatie Sint Victor, genoemd naar de patroonheilige van de molenaars. Beide organisaties zijn met de molenaars verdwenen.

B.O.



"VELDKAMPS MEULN"

Veldkamps meuln kan weer draaien.

Helaas op dit moment nog niet maalvaardig.

Door omstandigheden (een naar ongeval van de molenmaker) heeft er voor gezorgd dat een en ander nog niet is gerealiseerd.

Al een jaar ben ik molenaar op de molen en wil bij deze alle inwoners van de gem. Bellingwedde en omstreken uitnodigen om eens op een zaterdag te komen kijken op de molen.

Bij voldoende wind zal de molen draaien en eventueel malen, indien gereed

Ook voor groepen kan een afspraak gemaakt worden om de molen te bekijken.

Niet alleen onder in de molen kan u kijken ook op de maal cq stelling zolder bent u welkom.

Ook is er vanuit de molen een fietsroute beschikbaar die langs alle vijf molens in de gemeente Bellingwedde voert. de afstand is ongeveer 35 km.

Daarbij komt u bij : Niemans molen te Veelerveen
De Korenbloem te Vriescheloo
Het Spinnepopje van de Fam. Dost te

Wedderbergen

De Marke Poldermolen bij het tunneltje bij camping (De Wedderbergen)

Veldkamps Meuln te Bellingwolde.

U kunt bij elke molen uw route beginnen en u eindigt daar dan ook weer helaas zullen zij niet altijd draaien cq geopend zijn.

Veldkams meuln is geopend op:

zaterdag 15 mei alleen 's morgens
zaterdag 22 mei alleen 's morgens
zaterdag 29 mei de gehele dag ook Niemans Molen
De Korenbloem en het Spinnepkopje (Dost) zijn open

zaterdag 5 juni alleen 's morgens
zaterdag 12 juni Groninger molendag gehele dag open.
zaterdag 19 juni waarschijnlijk open (vakantie molenaar)
zaterdag 26 juni waarschijnlijk open (vakantie molenaar)

zaterdag 3 juli alleen 's morgens
zaterdag 10 juli alleen 's morgens
zaterdag 17 juli gehele dag

zaterdag 7 aug. 's morgens (mogelijk de gehele dag)
zaterdag 14 aug 's morgens
zaterdag 21 aug. gehele dag
zaterdag 28 aug. (vakantie molenaar).

zaterdag 4 sept 's morgens
zaterdag 11 sept. gehele dag (nationale monumentendag)
zaterdag 18 sept. 's Morgens

Einde seizoen: De molen is dan open naar eigen inzicht van de molenaar
maar meestal op zaterdagmorgen en op afspraak.

Het kan ook voorkomen dat de molen draait op dagen die niet zijn ver-
meld ook dan bent u welkom om een kijkje te nemen.

De Molenaar: E.J.Kok
Wedderweg 33a
9665 JL Oude Pekela
0597-613281
0630870562

email wedderweg@hi.nl



A G E N D A

Open dagen Oost-Groninger Molens 2004

5 juni	Onrust in Oude Pekela
12 en 13 juni	Groninger molen weekend
19 juni	Vestingmolen in Bourtange
26 juni	de Dellen in Nieuw Scheemda
3 juli	molens Weddermarke - Wedderveer
zo 4 juli	de Westerse in Nieuw Scheemda
10 juli	Noordstar in Noordbroek
17 juli	Veldkamps molen in Bellingwolde
24 juli	Onrust in Oude Pekela
31 juli	molens in Winschoten
7 augustus	Niemans molen in Veelerveen, Korenbloem in Vriescheloo
14 augustus	de Liefde in Uithuizen
zo 15 augustus	korenmolen Ganzedijk (Finsterwolde)
21 augustus	Veldkamps molen in Bellingwolde
28 augustus	Vestingmolen in Bourtange
4 september	de Dellen in Nieuw Scheemda
11 (en 12) september	Nationale monumentendag(en)
18 september	Onrust in Oude Pekela
zo 19 september	korenmolen Ganzedijk (Finsterwolde)
25 september	molens in Winschoten

De vereniging "Molenswerkgroep Oost-Groningen" stelt u in de gelegen-
heid om de molens in de regio te bezoeken, door ze op ver-
schillende zaterdagen of zondagen open te stellen. De
molenaar is dan aanwezig.

De hierboven genoemde molens zijn geopend van 13.00-
16.00 uur



Molens altijd geopend

- Vriescheloo:** de Korenbloem elke zaterdag en zondag van 10.00 - 16.00 uur open.
- Delfzijl:** de Adam elke zaterdag van 14.00 -17.00 uur open.
- Nieuw-Scheemda:** de Dellen elke maandagavond tot zonsondergang (zomertijd)
- Eemshaven:** de Goliath elke zaterdag en zondag van 13.30 -17.00 uur open.
- Uithuizen:** de Liefde iedere dinsdag en donderdag van 10.00 tot 16.00 uur open.
- Farmsum:** de Aeolus elke dinsdag en donderdag n.m. open met uitzondering van de schoolvakanties

Inlichtingen: H.Bossen,
Wollinghuizerweg 152 ,
9541 AV Vlagtwedde.
Tel 0599- 313128.



Verstand Van Lecker Vlees



Feiko Clockstraat 110
Oude Pekela
Tel. 0597-675333

HUIZING

kwaliteit is onze reclame.

Brood- en banketbakkerij

BRANS

Feiko Clockstraat 172 * tel. 0597 - 612491 * Oude Pekela

Ruime sortering gebak en chocolaterie.

**Ook uw advertentie had
hier kunnen staan**

Voor meer info, Tel.: 0597-418333

email:

gertijpma@hetnet.nl